

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo

Autoriteti Rregullator i Telekomunikacionit
Telecommunications Regulatory Authority
Regulativni Autoritet Telekomunikacije

Nr. Prot. 025/B/12

VENDIMI Nr. 187

Për

Përcaktimin e ndërmarrjes PTK sh.a

si

‘Ofrues me Fuqi të ndjeshme në Tregun e Qasjes me shumicë në Infrastrukturën e rrjetave fizike (përfshirë qasjen e ndarë, të pjesshme dhe të plotë) për ofrimin e shërbimeve’

Në mbështetje të neneve 1.1, 1.2, 6, 11.7 dhe 44 të Ligjit të Telekomunikacionin Nr. 2002/7, i ndryshuar dhe plotësuar me Ligjin Nr. 03/L-085 (tutje referuar si - Ligji); neneve 3.10, 5 dhe 6 të Rregullores për Analizat e Tregut dhe Përcaktimin e Ofruesve me Fuqi të Ndjeshme në Treg (OFNT), Nr. Prot. 115/1/10 (tutje referuar si - Rregullorja për Analiza të tregut); Rregulloren për Sigurimin e Qasjes, Nr. Prot. 012/B/11 (tutje referuar si - Rregullorja e Qasjes); Rregullorja për bashkë-shfrytëzimin e plotë dhe të përbashkët të lakut dhe nën-lakut lokal, Nr. Prot. 024/B/11 (tutje referuar si - Rregullorja për LLU); pikës 3.8.3 i Dokumentit mbi Politikën e Sektorit të Telekomunikacionit, Nr. 02/255, datë; 13 Qershor 2007; Planit të Veprimit të Partneritetit Evropian (PVPE); Direktivës 2002/21/EC të Parlamentit dhe Këshillit Evropian të datës; 7 Mars 2002 për Rrjetat dhe Shërbimet e Komunikimeve Elektronike (Direktiva Kornizë), Rekomandimit të Komisionit Evropian (2003/311/EC), e ndryshuar me Direktivën 2009/140/EC, së bashku me rekomandimin (2007/879/EC) e pasuar me atë të datës; 17 Dhjetor 2007 mbi produktet dhe shërbimet relevante të tregjeve të ndjeshme me rregullimin *ex-ante*; Udhërrëfyesin e Komisionit Evropian mbi analizën e tregjeve dhe vlerësimin e fuqisë së ndjeshme në treg sipas kornizës rregullatore për rrjetet dhe shërbimet e komunikimeve elektronike (2002/C 165/03); Vendimit Nr. 58 për Analizën e tregjeve të telefonisë fikse të datës; 31 Janar 2011, Nr. Prot. 002/B/11, i ndryshuar dhe plotësuar me Vendimin Nr. 128 të datës; 13 Shtator 2011, Nr. Prot. 051/B/11; Raportit mbi Analizën e Tregut të Telefonisë Fikse dhe përcaktimin e operatorit me fuqi të ndjeshme në treg (tutje referuar si - Raporti); në përputhje me dispozitat e neneve 20 dhe 22 të Rregullores së brendshme të Autoritetit Rregullator të Telekomunikacionit (Nr. Prot. 161/06), Bordi i ART i përbërë nga,

- 1) z. Ekrem Hoxha Kryetar i Bordit
- 2) z. Besnik Berisha, Anëtar i Bordit
- 3) z. Lulzim Kurtaj Anëtar i Bordit
- 4) z. Nijazi Ademaj, Anëtar i Bordit

në mbledhjen e XXXII të Bordit të mbajtur me datë; 22 Shkurt 2012, bazuar në shqyrtimin e materialeve për analizat e tregut të Telefonisë Fikse dhe përcaktimin e operatorëve me fuqi të ndjeshme në treg (OFNT), të përgatitur nga Grupi Punues për Analizë të tregut (GP) në bashkëpunim me ekspertët nga TAIEX, pas përfundimit të kështillimit publik, vendosi si më poshtë,

V E N D I M

- I. PTK sh.a përcaktohet të ketë fuqi të ndjeshme në tregun e 'Qasjes me shumicë në Infrastrukturën e rrjetave fizike (përfshirë qasjen e ndarë, të pjesshme dhe të plotë) për ofrimin e shërbimeve'.
- II. PTK sh.a. e përcaktuar si Ofrues me Fuqi të Ndjeshme në Treg detyrohet të zbatoj obligimet e përcaktuara në bazë të Ligjit dhe Rregullores për Analiza të tregut, neni 6, si në vijim;
- 1) Obligimi i Qasjes
  - 2) Obligimi për mos-diskriminim
  - 3) Obligimi i Transparencës
  - 4) Obligimi për Kontrollin e Çmimeve
  - 5) Obligimi për Ndarjen e llogarive
  - 6) Obligimi për mos subvencionimin e tërthortë
- III. Obligimet e përcaktuara në pikën II të këtij vendimi përfshijnë;
1. **Obligimi i Qasjes** sipas nenit 57 të Ligjit dhe nenit 6.4 të Rregullores për analiza të tregut. PTK sh.a. duhet të ofroj qasje me shumicë në infrastrukturën e rrjetave fizike (përfshirë qasjen e ndarë, të pjesshme dhe të plotë - LLU) sipas kushteve dhe procedurave të miratuara nga ART me Rregulloren për Qasje dhe Rregulloren për LLU. Përderisa ofron LLU, PTK sh.a. duhet të;
    - 1.1. ofroj qasje në bashkë-shfrytëzimin e plotë (fully unboundled Access) dhe të përbashkët (shared) të lakut dhe nën-lakut lokal pavarësisht se LLU-të e caktuara janë ose nuk janë duke u përdorur nga PTK sh.a.;
    - 1.2. ofroj qasje në elemente të veçanta të rrjetit dhe/ose objekteve që janë të nevojshme për të marrë dhe përdorur LLU;
    - 1.3. negocioj në mirëbesim me ndërmarrjet që kërkojnë LLU;
    - 1.4. mos tërheqë qasjen tashmë të dhënë për objekte/fasilitete;
    - 1.5. ofroj qasje të hapur në interfejsët teknike, protokollet ose teknologjitë e tjera kyçe që janë të pazëvendësueshme për ndërveprimin e shërbimeve;
    - 1.6. ofroj ko-lokim/'co-location' ose forma të tjera të ndarjes (shfrytëzimit të përbashkët - sharing) së elementeve të infrastrukturës së komunikimeve elektronike;
    - 1.7. ofroj qasje në sistemet operacionale mbështetëse ose sistemet tjera softuerike të ngjashme, të nevojshme për të siguruar konkurrencë të drejtë në ofrimin e LLU;
    - 1.8. mund të refuzoj, të ofroj, në mënyrë të njëanshme të suspendojë ose të ndërpresë qasjen vetëm në rast se veprimet e tilla bazohen në kritere objektive, duke përfshirë jo-fizibilitetin teknik ose nevojën për të siguruar integritetin e rrjetit.
  2. **Obligimi për mos-diskriminim** sipas neneve 24.3, 53.2 dhe 57.2 të Ligjit dhe nenit 6.6 të Rregullores për analiza të tregut, PTK sh.a. nuk duhet t'i diskriminoj përfituesit e LLU-së ndaj përfituesve tjerë dhe në veçanti të aplikoj kushte ekuivalente në rrethana ekuivalente për ndërmarrjet tjera që ofrojnë shërbime ekuivalente, dhe tu ofroj shërbime dhe informata të tjerëve nën kushte të njëjta dhe të së njëjtës cilësi që ajo ofron për shërbimet e saj ose ato të nësive apo filialeve të saja.

3. **Obligimi i Transparencës** sipas neneve 24.3.b, 57.1, 69.1 të Ligjit, dhe nenit 6.5 të Rregullores për analizat e tregut. PTK sh.a. sa i përket produkteve të LLU duhet që;
- 3.1. brenda 3 muajve nga data e miratimit të këtij vendimi, të publikoj ofertën referente sipas Rregullores për Qasje dhe Rregullores për LLU;
  - 3.2. t'i siguroj ndërmarrjeve që kërkojnë interkoneksion të gjitha informacionet e nevojshme për t'u ndërlidhur;
  - 3.3. përderisa është duke ofruar LLU, PTK sh.a. duhet që 36 muaj përpara t'i njoftoj klientët rreth vendimit për tërheqjen (withdraw) e pikave të qasjes që aktualisht janë në përdorim. Në rast se PTK sh.a. ofron qasje plotësisht ekuivalente (në aspektin e cilësisë, funksionalitetit dhe çmimeve) në të njëjtën lokacion gjeografik, PTK sh.a. duhet t'i informoj klientët e LLU-së rreth vendimit për tërheqjen e pikave të tilla të qasjes 12 muaj para. Së bashku me njoftimin e tillë, PTK sh.a. duhet t'u ofroj klientëve të saj një propozim alternativ të qasjes, i cili duhet të siguroj qasje të plotë ekuivalente të referuar si më lartë dhe ofrimin e pandërprerë (me përjashtim të mirëmbajtjes gjatë procesit të migrimit) të shërbimeve për përdoruesit fundor. Nëse ofruesi i shërbimit nuk ka mundësi teknike që të siguroj qasje të plotë ekuivalente të klientit të LLU-së, siç është referuar në këtë paragraf, atëherë PTK sh.a. duhet t'i kompensoj klientit të LLU-së investimet e pakthyera, për shkak të ndërprerjes së ofrimit të qasjes në fjalë.
4. **Obligimi për kontrollin e çmimeve dhe llogaritjen e kostos** sipas nenit 24 të Ligjit dhe nenit 6.1, të Rregullores për analizat e tregu. PTK sh.a. sa i përket ofrimit të LLU duhet të siguroj që;
- 4.1. Çmimet e LLU-së nuk janë më të larta se kostoja, të cilat janë llogaritur duke përdorur metodën e shpërndarjes së plotë të koston (ang. Fully Distributed Costs, tutje referuar si - FDC) dhe t'i ofrojë ART-së të gjitha dokumentet e nevojshme për të dëshmuar këtë. Ky obligim hyn në fuqi pas miratimit të rregullores përkatëse për llogaritjen e koston sipas modelit FDC. Data e fillimit të implementimit të këtij obligimi do të përcaktohet me një vendim të veçantë të Bordit të ART-së. Derisa PTK sh.a. vërteton pranë ART-së se çmimet e LLU-së janë të orientuara në kosto, siç është cekur më lartë, PTK sh.a. duhet të negocioj në mirëbesim me kërkuarit e qasjes për të siguruar që çmimet e LLU-së janë të vendosura në nivel të arsyeshëm, të cilat nuk krijojnë shtrembërime të padrejta të konkurrencës. Në rast se ART vëren se (me kërkesë të palës se interesuar apo me vetiniciativë) çmimet e LLU-së nuk janë të arsyeshme, ART mund të caktoj ato duke përdorur metoda tjera (boottom up, benchmarking, retail minus, etj.)
  - 4.2. Të vendos sistemin e llogaritjes së koston në përputhje me parimet e përcaktuara në rregulloren përkatëse për të llogaritur koston FDC-së të LLU. Ky obligim hyn në fuqi pas miratimit të rregullores përkatëse për llogaritjen e koston sipas modelit FDC. PTK sh.a. duhet t'i siguroj ART-së të gjithë dokumentacionin përkatës, që vërteton se PTK sh.a. ka implementuar detyrimin e llogaritjes së koston së bashku me rezultatet (koston e shërbimit) brenda afatit kohor që do të përcaktohet nga ART. ART mund të miratojë rregulla të veçanta mbi llogaritjen e koston, të cilat pastaj do të zëvendësojnë kushtet e përcaktuara në Rregulloren për llogaritjen e koston.
  - 4.3. Në çmimet e LLU-së nuk duhet të përfshihen përkatësisht të mos kërkohej nga konsumatorët të paguajnë për shërbimet/objektet, të cilat nuk janë të nevojshme për

LLU. Sa i përket LLU të gjitha shërbimet shtese qe nevojiten për sigurimin e LLU janë të rregulluara ne te njëjtën mënyrë si LLU dhe trajtohen si shërbime përcjellëse;

4.4 Në përputhje me Rregulloren për llogaritjen e koston, kërkesa për të vërtetuar se çmimet e rregulluara të PTK sh.a. janë të bazuara në kosto bie mbi PTK-në. Nëse ART nuk është e bindur se llogaritja e koston është zbatuar në përputhje me kërkesat e vendosura nga ART dhe (ose) çmimet e rregulluara nuk janë të bazuara në kosto, ART mund t'i kërkojë operatorit PTK sh.a. për të ndryshuar këto çmime, ose për të vendosur ato duke përdorur mënyra të tjera (p.sh. modelet 'bottom-up', 'benchmarking', 'retail minus', etj);

5. **Obligimi për ndarjen e llogarive** sipas nenit 45.3 të Ligjit dhe nenit 6.3 të Rregullores për analizat e tregut. PTK sh.a. gjatë ndarjes së llogarive duhet tu bindet parimeve të ndarjes së llogarive të specifikuara në rregulloret për llogaritjen e koston dhe ndarjen e llogarive. Ky obligim hyn në fuqi pas miratimit të rregulloreve në fjalë. PTK sh.a. duhet t'i ofroj ART-së të gjithë dokumentacionin përkatës, që vërteton se PTK sh.a. ka zbatuar detyrimin e ndarjes së llogarive së bashku me rezultatet (ndarjen e llogarive për tregjet e rregulluara) brenda afatit kohor që do të përcaktohet nga ART. ART mund të miratojë rregulla të veçanta për ndarje të llogarive, të cilat pastaj do të zëvendësoj kushtet e përcaktuara në rregulloren për ndarje të llogarive.

6. **Obligimi për mos subvencionim të tërthortë** sipas nenit 45.2 të Ligjit dhe nenit 6.2 të Rregullores për Analizat e Tregut.

IV. Këtij vendimi i bashkëngjitet Raporti për "Analizat e tregut të Telefonisë Fikse dhe përcaktimin e operatorëve me fuqi të ndjeshme në treg (OFNT)"

V. Ky vendim hyn në fuqi ditën e nënshkrimit.

ARSYETIM

Tregu i bashkë-shfrytëzimit të Lakut Lokal (LLU) në Raport është definuar për ndërmarrjen PTK sh.a.

Analiza e tregut ka treguar se konkurrenca në tregun përkatës nuk është efektive duke u bazuar në;

- PTK sh.a ka pjesëmarrje 100% në tregun e LLU-së dhe konkluzionet shtesë që argumentohen në raport si në vijim;
  - PTK sh.a posedon infrastrukturë e cila nuk është lehtësisht e duplikueshme;
  - PTK sh.a si operator vertikalisht i integruar me lloje të ndryshme të produkteve, ka përparësi të qarta konkurruese mbi konkurrentët e saj;
  - PTK sh.a. është operatori me i madh i rrjetit te telefonisë fikse dhe poashtu është horizontalisht i integruar. PTK sh.a. ka përparësitë e aktivitetit te ekonomisë se shkalles për shërbimet LLU si dhe ka përparësi te konsiderueshme ne ekonominë e shkalles krahasuar me operatorët alternativ dhe atyre potencial.

Andaj, është vendosur sikurse në dispozitiv të këtij vendimi.

Këshilla Juridike;

Kundër këtij vendimi nuk lejohet ankesa por mund të hapet konflikt administrativ në Gjykatën kompetente në afatin prej 30 ditësh.

Vërtetim:

Më këtë vendim konfirmohet se Bordi i ART-së ka vendosur në pajtueshmëri me rregulloret dhe ligjet e aplikueshme në Kosovë, dhe në pajtueshmëri me rregullat e procedurës së ART-së.

Prishtinë, 29/02/2012

Autoriteti Rregullator i Telekomunikacionit

Ekrem Hoxha
Kryetar i Bordit

Besnik Berisha, Anëtar i Bordit
Lulzim Kurtaj, Anëtar i Bordit
Nijazi Ademaj, Anëtar i Bordit

Aktvendimi i dërgohet:

- Operatorëve të Licencuar të Telefonisë Fikse,
- Autoritetit Kosovar të Konkurrencës,
- Arkivit të ART-së